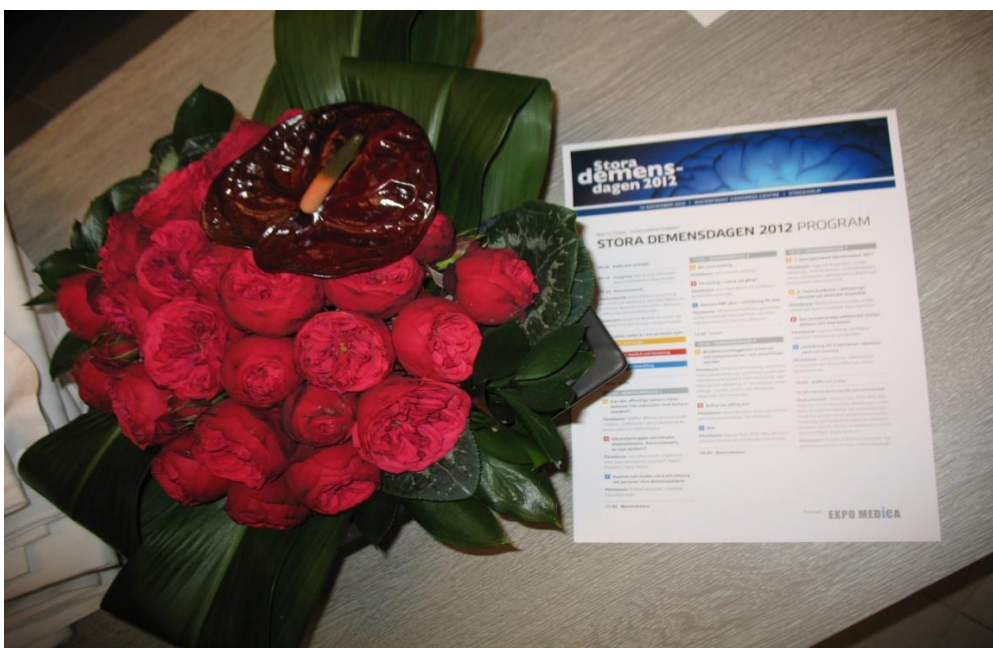

Stora Demensdagen 2012 i Stockholm - ett reportage!

"Verksamhetsnära" var temat på årets konferens som arrangerades av Expo media i samarbete med Svenskt Demens centrum, Alzheimerföreningen, Demensförbundet, Hjärnfonden, Äldrecentrum samt Stockholms Läns landsting. Sektionens utsända och reporter, Cilla Bergsten, var på plats på Stockholm Waterfront Congress Centre den 14 november.

Hjärnfondens general sekreterare Gunilla Stenwall var konferensens första talare. Hon beskrev demenssjukdomarna som det största hotet mot hjärnan och som ett globalt folkhälsoproblem. I Sverige insjuknar 25.000 personer/år. Det behövs mer forskning inom området! Alla måste hjälpa åt att sprida kännedom om sjukdomen.

Plenumsamtal med tre gäster.

Edna Alsterlund berättade ur anhörigperspektiv om episoder från hennes och makens Ingemar Johanssons liv när han insjuknade i demenssjukdom före 65 års ålder. Hon berättade om sin önskan att alla människor ska ha kunskap om och kunna föra ett samtal med personer med demenssjukdomar. Om vikten av bemötande eftersom, som hon uttryckte det *"känslan av misslyckande hos en person med demens finns kvar länge..."*. Boktips är hennes bok: *"Den längsta rondan"*. En bok hon själv önskat att hon haft under den svåra tiden.

Lars-Olof Wahlund, professor i geriatrik lovordade de Nationella demensriktlinjerna och ser dem som en viktig startpunkt att lyfta omvårdnadens betydelse. Han poängterade också vikten av tidig diagnostik för att kunna sätta in behandling samt att dålig arbetsledning och utbildad personal är demensvårdens största fiende.

Stina-Clara Hjulström, ordförande i demensförbundet berättade om Demensförbundets telefonrådgivning som är rikstäckande och som ger stöd och hjälp till drabbade. Hon delade med sig av erfarenheter om att stöd och hjälp inte fungerar ute i kommunerna, bl a är systemet med avlastning för anhöriga ett visst antal timmar för stelbent, menade hon.

Kvalitet och skydd i vård- och omsorg om personer med demenssjukdom

Helena Axestam, utredare på Socialstyrelsen beskrev den komplicerade situation som uppstått efter att föreskrifter om tvång - och skydd upphävdes sommaren 2010. Det blev då tydligt att det inte är tillåtet med tvång - och skydd inom demensvården såvida personen inte ger sitt samtycke. Vad samtycke är, är juridiskt mycket komplicerat framhåller Helena och hänvisar till det **Meddelandeblad 2010** som finns på Socialstyrelsens hemsida Se länk: <http://www.socialstyrelsen.se/Lists/Artikelkatalog/Attachments/18033/2010-5-14.pdf..> Meddelandebladet innehåller beskrivningar av konsekvenser av upphävandet, bakgrund till beslutet samt en beskrivning av gällande rätt. Dokumentet kan vara en hjälp att reda ut juridiska frågor och viktiga begrepp på den enskilda arbetsplatsen. När en person samtycker till en åtgärd är det viktigt att alltid göra en riskanalys i det enskilda fallet, om skyddsåtgärden innebär en större risk än skydd för personen och att dokumentera detta. Ingen vuxen kan samtycka åt någon annan vilket innebär att närstående ej kan samtycka åt personen med demenssjukdom.

Demens ABC plus - utbildning för alla

Wilhelmina Hoffman, geriatriker, föreståndare Svenskt demenscentrum och verksamhetschef för Silviahemmet i Stockholm, berättade i detta seminarium om när Silviahemmet öppnade 1996 med dagvårdsverksamhet och utbildningar. Även hur Svenskt demenscentrum fick sin start i och med ett regeringsuppdrag 2008. Demenscentrum har som uppdrag att samla in, strukturera och sprida kunskap och forskning om demens. 2010

startades den webbaserade utbildningen Demens ABC. Idag har 40.000 personer gått utbildningen! Demens ABC borde vara ett självklart minimikrav vid nyanställning ex på särskilt boende underströk Wilhelmina. Hon fortsatte att berätta om Demens ABC plus primärvård som precis har blivit klar. Den vänder sig till samtliga yrkeskategorier på vårdcentraler, husläkarmottagningar och andra vårdinrättningar. Utbildningen har tre kapitel: tidig upptäckt, utredning och diagnos/ uppföljning. Hon berättade även om en ny blankett som tagits fram för vårdcentraler med fem enkla frågor som kan vara ett verktyg för tidig upptäckt vid misstanke om demens. Det kommer att komma fler plusutbildningar framöver, för särskilt boende, sjukhus, biståndshandläggare mm. Håll utkik efter dessa! Plusutbildningarna är en fördjupning av Demens ABC. Syftet med utbildningarna är bl a att sprida kunskap om hur man genom god omvårdnad kan minska användning av lugnande läkemedel samt tvingande skyddsåtgärder.

Det komplicerade sambandet mellan demens och depression

Om detta berättade Ingemar Skoog, professor i psykiatri. Han beskrev i sitt seminarium vikten av att noga utreda vad som kan vara tidiga tecken på demenssjukdom eller vara en depression. En person med depression presterar sämre i psykologiska test varför symtomen kan förväxlas med demens. Han betonade också vikten av att alla yrkesgrupper som arbetar med personer med demenssjukdomar bör vara uppmärksamma på förändringar i sinnesstämning och/eller beteendemässiga symtom, som kan vara tecken på depression. Utredning är av yttersta vikt: demensutredning, somatisk utredning, psykosocialutredning samt läkemedelsgenomgång. Vanliga orsaker till depression hos personer med demenssjukdomar är infektioner, smärta och miljöfaktorer. Det betonades att det är viktigt att behandla bakomliggande orsaker men även behandla med antidepressiva läkemedel. Symtom på depression hos patientgruppen kan bl a vara hastig försämring i demenssymtom,

oro/ångest/irritabilitet, apati och sömnproblem. Depressioner hos personer med demens kan förvärra demenssymtomen och skapa stort lidande och sänkt livskvalitet.

Avslutande plenumsamtal deltog bland andra forskare Hanna Falk, Göteborgs universitet samt Gunilla Nordberg, sjuksköterska och projekt ansvarig för forskning och utveckling på Svenskt demenscentrum.

Hanna talade inspirerande om "Det fysiska rummet". Viktigare än att skapa en hemlik miljö för den demenssjuka personen, är att skapa hemkänsla, d v s en platsförankring och relation till det fysiska rummet. Det är viktigt att få fortsätta med vardagliga rutiner i hemmet och det blir lättare om hemkänslan skapas på vård- och omsorgsboendet, med möbler hemifrån och med personliga saker som kan bidra till en meningsfull sysselsättning. Lästips! Hanna Falks avhandling:

<http://www.demenscentrum.se/Forskning/Avhandlingar-databas/Goteborgs-universitet/There-is-no-escape-from-getting-old---Older-persons-experiences-of-environmental-change-in-residential-care/>

Gunilla efterfrågade i sitt tal fler goda exempel och att föra ut forskningen i praktiken, hon lyfte Demens ABC som ett bra exempel på detta. Det behövs även mer omvärldsforskning och "verktyg" att använda sig av i demensvården, avslutade hon.

Sammanfattat av Cilla Bergsten,

Styrelseledamot Sektionen för Äldres Hälsa

